

Examenverslag van bedrijfseconomie vwo, tweede tijdvak (2025)

Beste leerling,

In dit examenverslag voor leerlingen proberen we een zo goed mogelijk antwoord te geven op de volgende vraag:

In hoeverre was het examen te maken met behulp van de op de cursus behandelde kennis & vaardigheden?

Om een zo duidelijk mogelijk verslag te maken, hebben we de vragen onderverdeeld in vier categorieën.

- I. Algemene (niet-vakgerelateerde) kennis & vaardigheden
- II. Alleen-kennis/aanpak-uit-de-cursus-vraag
- III. Een-stapje-extra-vraag
- IV. Niet voorgekomen in de cursus

De eerste categorie doet een beroep op algemene basisvaardigheden, welke we bekend veronderstellen. Categorie II en III zijn vragen die op te lossen zijn met de kennis en vaardigheden die je op de cursus geleerd hebt. De laatste categorie vragen is op de cursus niet aan bod gekomen. In *bijlage 1*, achteraan dit document, vind je een nadere toelichting van deze categorieën.

Het is belangrijk om te beseffen dat deze categorieën niets zeggen over de moeilijkheidsgraad van een vraag. Een vraag die rechtstreeks op te lossen valt met kennis en vaardigheden uit de cursus (categorie II) kan best een pittigere opgave zijn dan een vraag die niet is voorgekomen tijdens de cursus (categorie IV).

Mocht je vragen of opmerkingen hebben naar aanleiding van dit examenverslag, dan horen we dit uiteraard heel graag! Je mag ons hier altijd over mailen op info@sslleiden.nl.

Met vriendelijke groet,

Hans Huibregtse

opgave	vraag	aantal punten	categorie vraag	toelichting categorie keuze:
1	1	1	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In de uitleg 'Personeelsbeleid' is bij het onderdeel 'Werknemers' besproken dat het 'human capital' van werknemers vergroot kan worden door investeringen in scholing. Met deze kennis kon je deze vraag beantwoorden.
	2	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In het onderdeel 'Meerdere stortingen' van de uitleg 'Sparen' is besproken hoe je de eindwaarde van meerdere stortingen aan de hand van de somformule kon berekenen. Door het stappenplan te gebruiken in de uitleg, kon je deze vraag beantwoorden. Om tot het juiste aantal periodes te komen kon het helpen om een tijdlijn te tekenen voor het eerste en laatste jaar, zoals besproken in de examentip in dezelfde uitleg.
	3	3	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In het onderdeel 'Hypotheekvormen' van de uitleg 'Lenen' is besproken dat de uitgaven bij een lening bestaan uit interest en aflossing. Bij deze opgave kon je de totale interestkosten over de gehele looptijd berekenen door het bedrag van de lening van de totale hypotheekuitgaven af te trekken. Dit heb je ook tijdens de cursus kunnen oefenen, bijvoorbeeld bij opgave 104 uit de opgavebundel.
	4	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In het onderdeel 'Hypotheekvormen' van de uitleg 'Lenen' is besproken dat je een 'annuïteit' kan herkennen aan een vast termijnbedrag dat bestaat uit interest en aflossing. Met deze kennis kon je deze vraag beantwoorden.
2	5	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? Om het totaalbedrag aan vakantiegeld te berekenen, kon je gebruikmaken van de informatie over het loon en het vakantiegeld in de bron. Aangezien alleen het loon vanaf 1 januari 2025 was gegeven, kon je ook gebruikmaken van de balanspost 'te betalen netto vakantiegeld' die was gegeven in de bron. De post 'te betalen bedragen' als overlopende post is besproken in de uitleg 'Balans'. Tijdens de cursus heb je ook kunnen oefenen met het rekenen en aflezen van overlopende posten, bijvoorbeeld bij opgave 45 en 50 uit de opgavenbundel. Het kon bij deze vraag helpen om de percentages en de periodes te markeren om tot het totaalbedrag te komen, zoals besproken in 'Stappenplan examensom'.
	6	4	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In het onderdeel 'Verslagen' van de uitleg 'Financiële verslaggeving' is de definitie van ontvangsten/uitgaven besproken en dat deze voorkomen op de 'liquiditeitsbegroting'. Deze definitie kon je gebruiken om uit de bron te halen wat de ontvangsten en uitgaven waren in de maanden april en mei. Voor het berekenen van deze bedragen kon het helpen om de percentages, bedragen en perioden te markeren in de bron, zoals besproken in 'Stappenplan examensom'.
	7	2	III	Wat was/waren de extra denkstap(pen)? In het onderdeel 'Afschrijving' van de uitleg 'Omzet & kosten' is de formule voor het berekenen van de 'afschrijving' besproken. De extra denkstap bij deze vraag was dat je zelf de restwaarde en afschrijving per maand kon berekenen aan de hand van de gegeven percentages in de tekst.

3	8	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? Voor het berekenen van de subsidie kon je gebruikmaken van de bedragen en het percentage in de tekst, waarmee je het eerste punt kon verdienen. De juiste informatie uit de tekst halen en het rekenen met percentages beschouwt het Cito als algemene lees- en rekenvaardigheden. Voor het tweede punt kon je de 'contante waarde' van de subsidie op 1 juni 2025 berekenen door middel van het stappenplan uit het onderdeel 'Enkele storting' van de uitleg 'Sparen'.
	9	2	III	Wat was/waren de extra denkstap(pen)? In het onderdeel 'Lineair' van de uitleg 'Lenen' is besproken hoe je de interest voor een gedeelte van het jaar kan berekenen aan de hand van een stappenplan. De extra denkstap die je hier kon zetten, was dat bij volledige aflossing van de lening, de verschuldigde interest tot de datum van aflossing is verschuldigd. Door vervolgens de berekende interest en de volledige aflossing van de schuld bij elkaar op te tellen, kon je deze vraag beantwoorden.
	10	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? Voor het berekenen van het te lenen bedrag kon je de gegevens uit de tekst en je eerdere antwoorden gebruiken om de juiste onderdelen van de uitwerkbijlage in te vullen. Het kon hierbij helpen om de gegevens in de bron en je eigen antwoorden te markeren die te maken hadden met het einddoel van de vraag, zoals besproken in 'Stappenplan examensom'.
	11	2	III	Wat was/waren de extra denkstap(pen)? In het onderdeel 'Kengetallen' van de uitleg 'Balans & beoordelen' is besproken dat er bij een slechte 'solvabiliteit' sprake is van een hoog faillissementsrisico en een hoger interestpercentage. De extra denkstap die je hier kon zetten, was dat door het hogere interestpercentage het resultaat van het bedrijf afneemt.
	12	1	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? Het eerste punt voor deze vraag kon je berekenen door de juiste bedragen uit de balans in te vullen in de gegeven formule voor de 'solvabiliteit'. Het kon hierbij helpen om de balans op te delen in categorieën, zoals besproken in het onderdeel 'Kengetallen' van de uitleg 'Balans & beoordelen'.
		1	I	Welke algemene kennis & vaardigheden kon je gebruiken? Voor het tweede punt kon je de twee percentages vergelijken om te beoordelen of aan de voorwaarde werd voldaan. Het rekenen met procentpunten beschouwt het Cito als een algemene rekenvaardigheid.
	13	1	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In het onderdeel 'Marketinginstrumenten' van de uitleg 'Ondernemen & marketing' zijn de 4 P's besproken en hoe je deze kan herkennen. Met deze kennis kon je deze vraag beantwoorden.
	14	2	I	Welke algemene kennis & vaardigheden kon je gebruiken? Voor deze vraag kon je zelf redenen bedenken waarom een bedrijf een aanbesteding van klanten zou willen vragen. Dit beschouwt het Cito als algemene kennis.
	15	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? De begrippen 'leverancierskrediet' en 'afnemerskrediet' kon je vinden op de begrippenlijst bij het blokje 'Lenen'. Met deze kennis kon je deze vraag beantwoorden. In de cursus heb je ook kunnen oefenen met het verschil tussen 'leverancierskrediet' en 'afnemerskrediet', bijvoorbeeld bij opgave 44 uit de opgavenbundel.
	16	2	III	Wat was/waren de extra denkstap(pen)? In het onderdeel 'Verslagen' van de uitleg 'Financiële verslaggeving' zijn de verschillen tussen opbrengsten en ontvangsten besproken. De extra denkstap die je hier kon zetten, was dat je met de informatie uit de tekst kon berekenen welk deel van de ontvangsten in april bestond uit de aanbesteding voor juni. Als je deze aanbesteding had berekend, kon je daarmee de omzet berekenen. Ook was belangrijk bij deze vraag dat de omzet exclusief btw is, zoals besproken in de uitleg 'Verslagen'.

4	17	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In het onderdeel 'Kengetallen' van de uitleg 'Balans & beoordelen' zijn de kengetallen 'liquiditeit' en 'solvabiliteit' besproken met de bijbehorende formules in het groene boekje. In die uitleg is besproken dat bij het beredeneren van kengetallen, je aangeeft wat er gebeurt met de teller, noemer en het kengetal zelf. In het onderdeel 'Balans' van de uitleg 'Aandelen & obligaties' is besproken dat bij een aandelenemissie het 'eigen vermogen' en de 'liquide middelen' toenemen. Met deze kennis kon je deze vraag beantwoorden.
	18	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In het onderdeel 'Balans' van de uitleg 'Aandelen & obligaties' is de formule voor het berekenen van het 'agio per aandeel' besproken. Door deze formule in te vullen met behulp van de gegevens in de balans en de tekst, kon je deze vraag beantwoorden. Met het berekenen van het 'agio' op aandelen heb je ook kunnen oefenen tijdens de cursus, bijvoorbeeld bij opgave 56 uit de opgavenbundel.
	19	1	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In de uitleg 'Rechtsvormen' is besproken dat de 'Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA)' het hoogste besluitorgaan is in een BV of NV. Met deze kennis kon je deze vraag beantwoorden.
	20	4	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In het onderdeel 'Balans' van de uitleg 'Aandelen & obligaties' is de formule voor het berekenen van de 'intrinsieke waarde' per aandeel besproken. Deze kon je berekenen om te beoordelen of aan de voorwaarde werd voldaan. Om het nieuwe 'eigen vermogen' na de winstverdeling te berekenen kon je de toename van het 'aandelenkapitaal' door het 'stockdividend' en de toename aan de reserves berekenen. Hiervoor kon je gebruikmaken van de structuurboom uit het onderdeel 'Winstverdeling'. Het berekenen van de toenames van deze balansposten heb je ook kunnen oefenen tijdens de cursus, bijvoorbeeld bij opgave 58 uit de opgavenbundel.
5	21	2	I	Welke algemene kennis & vaardigheden kon je gebruiken? Voor deze vraag kon je zelf bedenken welke bedrijfseconomische voordelen het verkorten van de werkweek kan hebben. Dit beschouwt het Cito als algemene kennis.
	22	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? De formule voor het berekenen van de 'dekkingsbijdrage' is besproken in het onderdeel 'Break-even' van de uitleg 'Omzet & kosten'. Door vervolgens deze 'dekkingsbijdrage' als percentage van de verkoopprijs te berekenen, kon je deze vraag beantwoorden.
	23	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In het onderdeel 'Break-even' van de uitleg 'Omzet & kosten' zijn de formules voor de 'break-even afzet' en de 'break-even omzet' besproken. Met behulp van de informatie in de tekst kon je eerst de totale 'constante kosten' berekenen om die in te vullen in de formule voor de 'break-even afzet'. De 'break-even omzet' kon je vervolgens berekenen door de 'break-even afzet' te vermenigvuldigen met de verkoopprijs, die je vervolgens kon vergelijken met de verwachte omzet over 2025.
	24	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? Voor het beantwoorden van deze vraag kon je gebruikmaken van de gegevens uit de tekst in de bron. Het kon hierbij helpen om de gegevens te markeren die te maken hadden met het einddoel van de vraag, zoals besproken in 'Stappenplan examensom'.
	25	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? Voor het beantwoorden van deze vraag kon je gebruikmaken van de gegevens uit de tekst in de bron. Het kon hierbij helpen om de gegevens te markeren die te maken hadden met het einddoel van de vraag, zoals besproken in 'Stappenplan examensom'.
	26	1	I	Welke algemene kennis & vaardigheden kon je gebruiken? Voor het beantwoorden van deze vraag kon je zelf voordelen bedenken van het cadeau geven van een zak regeneratiezout voor het resultaat van het bedrijf. Dit beschouwt het Cito als algemene kennis.

	27	5	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? Voor het berekenen van het resultaat kon je de uitwerkbijlage invullen met behulp van de gegevens in de bron. Het kon hierbij helpen om alle gegevens in de tekst en je eigen antwoorden te markeren die te maken hadden met het einddoel van de vraag, zoals besproken in 'Stappenplan examensom'. Tijdens de cursus heb je ook kunnen oefenen met het berekenen van het resultaat met behulp van een uitwerkbijlage, bijvoorbeeld bij opgave 138 uit de opgavebundel.
6	28	1	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In de uitleg 'Lenen' is besproken dat er over een lening een bepaalde interest moet worden betaald door het bedrijf, die van tevoren wordt afgesproken voor de looptijd van de lening. Met deze kennis kon je deze vraag beantwoorden.
	29	2	III	Wat was/waren de extra denkstap(pen)? In het onderdeel 'Begrippen' van de uitleg 'Aandelen & obligaties' is besproken dat het rendement van aandelen bestaat uit 'koerswinst' en 'dividend' (stukje winst). In de begrippenlijst is bij het begrip 'aandeel' besproken dat de koers van een aandeel onder andere afhangt van de winstverwachting. De extra denkstappen die je hier kon zetten, waren dat de hogere interest het resultaat negatief beïnvloedde waardoor er minder 'dividend' werd uitgekeerd en de beurskoers daalde door de lagere winstverwachting.
	30	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In het onderdeel 'Opties' van de uitleg 'Conversie & opties' is besproken hoe je met 'call- en putopties' je 'koersrisico' kan beperken. Met deze kennis kon je deze vraag beantwoorden.
63				

verdeling per categorie:

categorie	aantal punten	percentage
I	6	10%
II	47	75%
III	10	16%
IV	0	0%
	63	100%

In hoeverre was het examen te maken met behulp van de op de cursus opgedane kennis & vaardigheden?

Dit gold voor: 100% van de vragen (namelijk categorie I, II en III).

Bijlage 1: Toelichting categorieën

Categorie I: Algemene (niet-vakgerelateerde) kennis & vaardigheden

Dit betreft de volgende vragen: vragen waarbij een beroep wordt gedaan op algemene kennis & vaardigheden. Dit zijn kennis & vaardigheden die niet zijn opgenomen in de eindtermen in de syllabus.

Categorie II: Alleen-kennis/aanpak-uit-de-cursus-vraag

Dit betreft de volgende vragen:

- Vragen die letterlijk voorkomen in de uitleg (in de uitleg of in een klassikaal voorbeeld);
- Vragen die letterlijk met een stappenplan op te lossen zijn;
- Vragen die vergelijkbaar zijn met opgaven uit de opgavebundel die vrijwel altijd worden opgegeven door de hoofddocent;
- Theorievragen die niet worden behandeld op de cursus, maar die we je van tevoren via de vakkenpagina geadviseerd hebben te leren (uit bijv. Samengevat);
- Vragen die vergelijkbaar zijn met vragen uit de voorbereidende opgaven.

Categorie III: Een-stapje-extra-vraag

Dit betreffen vragen waarbij je, de naam zegt het al, een stapje extra moet zetten. Oftewel: je moest je kennis en vaardigheden behandeld tijdens de cursus combineren met een stukje 'inzicht'. Bijvoorbeeld:

- Je moet net even buiten het stappenplan om denken;
- Je moet informatie uit de tekst halen om een bepaalde variabele voor een formule of berekening uit te rekenen.

Categorie IV: Niet voorgekomen op de cursus

Dit betreft de volgende vragen:

- Vragen over grotebakstof (examenstof die niet behandeld is tijdens de cursus). De stof is niet voorgekomen in de standaard opgegeven opgaven, de voorbereidende opgaven of opgegeven stof op de vakkenpagina.
- Vragen waarvan je redelijkerwijs niet kon vaststellen dat het om een op de cursus behandeld concept in een andere context gaat.